

Debatt

”Begränsa inte mediernas insyn vid rättegångar”

Regeringen bör med största försiktighet föreslå ändringar som direkt eller indirekt leder till begränsningar av insynen i rättegångar, skriver styrelsen i Föreningen Utgivarna.

Stort presspådrag i samband med HQ-rättegångens första dag i Stockholms tingsrätt i februari 2016. Foto: Lars Pehrson

DEBATT | RÄTTSVÄSENDE

Det är få platser där det krävs samma trygghet och lugn som i en rättsal. Där avgörs enskildas framtid oavsett om de är offer eller tilltalade. Där förväntas människor under ed berätta sanningen och inget annat. Här skapas praxis som i sin tur påverkar lagstiftningen och straffskalor.

Debatt

Det här är en argumenterande text med syfte att påverka. Åsikterna som uttrycks är skribentens egna.

Ett väl fungerande rättsväsende är inte bara centralt i en rättsstat utan en förutsättning för den.

Men utan transparens och öppenhet uppstår ingen tillit till att det skipas rätt i tingsrätter, hovrätter och Högsta domstolen. Det gäller inte bara rätten att få del av domar och förundersökningar utan också rätten till det som benämns förhandlingsoffentlighet.

Att kunna närvara och dokumentera vad som sker i rättssalen är så centralt att de ibland nödvändiga undantagen från insyn måste vara motiverade och begränsade i omfattning.

Utredningen ”Stärkt ordning och säkerhet i domstol” (SOU 2017:46) föreslår en rad åtgärder för att öka tryggheten i domstolarna och därmed säkrare rättsprocesser.

Ett väl fungerande rättsväsende är inte bara centralt i en rättsstat utan en förutsättning för den.

Enligt vår uppfattning är en del av förslagen för långtgående och riskerar att minska insynen i och rapporteringen från domstolarna.

- **Förslaget att förbjuda** användningen av elektronisk utrustning som kan störa ordningen bör inte genomföras. Bland annat datorer är i dag självklara arbetsredskap för exempelvis journalister. Risken är att ett förbud får återverkningar på rapporteringen. Förslaget framstår också som omotiverat eftersom den som använder elektronisk utrustning på ett sätt som stör förhandlingen kan utvisas ur salen redan i dag.

- **Att inte få närvara** i själva rättssalen utan hänvisas till ett sidorum där bild och ljud återges förekommer redan i dag vid rättegångar där intresset är stort. Visserligen tillgodoses insynsintresset men att bevaka en rättegång via upptagningar blir aldrig det samma som att närvara i salen. Den direkta närvaron är en förutsättning för att få överblick och kunna känna av stämningarna. Det visar processen mot Anders Behring Breivik i Norge. Om sidosal anses nödvändig av ordningsskäl bör de som kan styrka att de arbetar för grundlagsskyddade medier få närvara i salen för att tillgodose allmänhetens insynsintresse.

- **I dag råder fotoförbud** i rättssalen under pågående förhandling. Vi har inget att invända mot denna ordning. Men vänder oss emot att fotoförbudet ska gälla även fotografering in i rättssalen eller i övriga delar av domstolens lokaler. Förslaget motiveras av ordnings- och integritetsskyddsskäl. Detta är enligt vår uppfattning en för långtgående och generell bestämmelse. Var och ens rätt att anskaffa uppgifter för offentliggörande begränsas. Begränsningen uppvägs inte av att fotografering och filmning som anses försvarlig ska vara tillåten. Om en fotografering uppfattas som störande eller stör

ordningen finns redan i dag bestämmelser som straffbelägger sådant beteende.

• **Utredningen tar inte bara** fasta på situationer vid själva rättegången. Enligt förslaget ska det vara straffbart att sprida bilder som tagits i domstolens lokaler om det innebär ett intrång i någons personliga integritet och leder till kännbar skada. Förslaget innebär en stark begränsning av den generella yttrandefriheten som kan påverka även grundlagsskyddade mediers publiceringar.

Regeringen bör med största försiktighet föreslå ändringar som direkt eller indirekt leder till begränsningar av insynen i rättegångar. Minskad insyn leder obevekligen till minskad tillit till våra rättsvårdande myndigheter.

Sofia Wadensjö Karén, chefredaktör Tidningen Vi

Fredric Karén, chefredaktör Svenska Dagbladet

Anna Gullberg, chefredaktör Gefle Dagblad

Jeanette Gustafsdotter, vd Tidningsutgivarna TU

Thomas Mattsson, chefredaktör Expressen

Hanna Stjärne, vd Sveriges Television

Jan Helin, programdirektör SVT

Cilla Benkö, vd Sveriges Radio

Casten Almqvist, vd TV4-gruppen

Viveka Hansson, programdirektör nyheter och samhälle, TV4

Unn Edberg, vice vd Chef

Så kontaktar du SvD Debatt:

Redaktör: Carina Stensson,
Biträdande redaktör: Carl-Johan Bilkenroth,
Mejl: debatt@svd.se,
Telefonnummer: 08-135149,
Twitter: [@SvDDebatt](https://twitter.com/SvDDebatt),
Facebook: [SvD Debatt](https://www.facebook.com/SvDDebatt)